

NATUROVERVÅGNINGSRAPPORT NYORD ENGE 2015

Aftenlys over Nyord Enge 15. februar

**Vordingborg kommune
Afdeling for Land og Miljø**

*Konsulent
Niels Peter Andreasen
Ulvshalevej 333 A
4780 Stege*

*55 81 85 18
npa.ulvshale@mail.tele.dk*

Tilsyn og optællinger:

Ifølge aftale med Vordingborg Kommune, er fuglelivet på Nyord Enge fulgt jævnlige og regelmæssigt gennem hele sæsonen med de grundigste optællinger i perioden fra marts til juli. Optællinger i ynglesæsonen har fulgt retningslinierne fra tidligere sæsoner med besøg de fleste gange i morgentimerne kl. 5-7 eller sidst på dagen efter kl.16.

Der er foretaget 6 større tællinger á 4 timer fra slutningen af marts til midt i juli, hvor det meste af øen er dækket. Endvidere 10 tællinger á 2 timer og 25 tællinger á 1 time til dækning af særlige områder og enkelte arter, specielt i yderområderne.

I alt januar-oktober: 41 besøg og 69 optællingstimer.

Optællingsmetode og kriterier for angivelse af antal minimum sandsynlige ynglepar er de samme som tidligere sæsoner.

Vejrforhold i yngleperioden:

Generelt: præget af stort set frostfrie vintermåneder og har hen gennem foråret været gråt, blæsende og fugtigt indtil slutningen af maj og ind i juni

Januar var mild med + 4-6 grader C, regn og blæst, og kun et par dage med slud og nattefrost.

Februar let frost, derefter sol, skyer og + 4-6 grader, så skiftende gråt, spredt sol og byger.

Marts med sydvestlige vinde, byger, senere østlig vind, sol, 8-10 gr. C, 20. marts 80% solformørkelse, igen vestlig vind og regnbyger 6-8 gr. C.

Solformørkelse 20. marts

April med vestlige vinde, skiftende sol og byger og + 10-12 gr. C. det meste af måneden.

Maj med fortsat vestlige vinde, byger og kraftige regnskyl, + 12-14 gr. C.

Juni sol og skyer, midt på måneden 18-22 gr. C. tordenbyger, senere 16-18 gr. C.

Juli med sol og varme, 26-28 gr. C., derefter skyet, sol, blæst, byger, + 18-22 gr. C.

August sol, letskyet 23-25 gr. C., dage med tordenbyger, østlig blæst, klare soldage til sidst.

Forhold for ynglefuglene:

Den våde og blæsende forårssæson har tilsyneladende ikke haft negativ effekt for ynglefuglene på engene i 2015. Der er mod forventning markant højere yngletal for flere arter, især Rødben og Vibe, der har fordoblet og tredoblet antallet af ynglepar i forhold til 2014. Knarand har de seneste sæsoner ligget på 2-3 ynglepar, men i år med 9-11 par, en tendens hos denne art der ses flere steder på Møn. Skeand har ligeledes en god sæson med 9 par efter de sidste sæsoners 2-3 par. Gul Vipstjert ligger fortsat med meget høje yngleantal, der i år måske er på 35-40 ynglepar. Og endelig er der mulighed for en sæson med ynglende Rørhøg og Mosehornugle, selv om der ikke foreligger observationer af udflyjende unger. Samlet ligget yngletallet på 325-343 mod 174 og 199 de sidste to sæsoner.

Andefuglegruppen:

Knopsvane:

Der blev observeret 4 par med rede og rugning, hvoraf 2 par blev observeret med hhv. 4 og 2 unger, og det er uvist, om de 2 andre par lykkedes med rugning.

Sandsynlige ynglepar: 4

Grågås:

I marts var der tegn til 11-12 par, men efterfølgende kunne kun lokaliseres 9 stedfaste par jævnt fordelt i alle 4 optællingsfelter, og 5 par med ungekuld.

Sandsynlige ynglepar: 9

Gravand:

Et enkelt Gravandepar holdt til på samme lokalitet som de forrige år, og ved kysten lå senere parret med 6 unger ud for Lammer Vig.

Sandsynlige ynglepar: 1

Knarand:

Gennem hele april blev omkring 20-25 Knarænder observeret på engene, og de stedfaste par holdt i maj overvejende til mod nord og vest, hvor det sandsynlige antal ynglepar vekslede mellem 9 og 11 par, der er en markant forøgelse fra tidligere sæsoner, men tilsvarende andre mønske lokaliteter.

Sandsynlige ynglepar: 9-11

Knarandepar på Nordengene 27. april

Krikand:

Ingen af de rastende Krikænder i forårssæsonen tydede på stedfaste par, og der er som tidligere sæsoner ikke konstateret ynglepar.

Sandsynlige ynglepar: 0

Gråand:

Antallet af stedfaste par på engene holdt denne sæson nogenlunde samme niveau som de foregående år, hvor det efter et anslået antal på 14-17 par reduceredes til ret konstante 11 ynglepar, heraf 5 hunner set med ungekuld, hvor det første blev observeret den 28. april. Kuldene var igen jævnt fordelt på hele øen.

Sandsynlige ynglepar: 11

Spidsand:

Det maksimale antal observeret tidligt i april var 5 hanner og 1 hun. En han blev set enkelte gange ved Ebbenæs Holm og Bredeholm i slutningen af april til midt i maj, men ingen hun observeret, og ingen tegn på yngel, selv om hunnen kan have ligget i området.

Sandsynlige ynglepar: 0-1

Pibeand:

Flere dage med flokke på op til 200 fugle, men ikke fundet tegn på yngel.

Sandsynlige ynglepar: 0

Atlingand:

Den 12. april blev en han observeret ved Krageholm Flod, men derudover ingen iagttagelser.

Sandsynlige ynglepar: 0

En enkelt Atlingand 12. april Krageholm Flod

Skeand:

April havde pæne antal Skeænder på dage med omkring 25 fugle, de fleste gange samlet i "søen" nord for fugletårnet. Ind i maj blev stedfaste par og vagtende hanner fordelt med 5 par i Nordengene syd for Krageholm Flod, og 4 par på sydengene. En pæn fremgang fra de seneste sæsoner med 2-3 par.

Sandsynlige ynglepar: 9

Skeand ved Krageholm Flod 5. maj

Troldand:

Ingen yngleobservationer denne sæson.

Sandsynlige ynglepar: 0

Ederfugl:

Der var påfaldende få Ederfugle på engene tidligt i sæsonen, de fleste gange kun omkring 10 fugle, der blev til 3 stedfaste par, hvor hunnen tilsyneladende forlod rede området under rugning.

Sandsynlige ynglepar: 5 par

Toppet Skallesluger:

Anslået ud fra ungekuld.

Sandsynlige ynglepar: 1

Vadefuglegruppen:

Strandskade: En fortsat lille stigning i antal ynglepar fra de sidste par sæsoner. Fra ankomstperioden med 60-70 fugle fordelte parrene sig jævnt over de 4 optællingsfelter med en lille overvægt i den sydøstlige del. 14-15 par blev observeret med unger.

Sandsynlige ynglepar: 27-29

Klyde:

7-8 Klyder holdt til ved Brede bæk i sidste halvdel af april, og heraf så 2-3 par ud til at være stedfaste gennem maj og ind i juni. Der er antagelig tale om ynglende par denne sæson.

Sandsynlige ynglepar: 3-4

Stor Præstekrave:

En enkelt fugl blev observeret vest for fugletårnet 28. april, og senere i juni-juli 1-2 fugle syd for Krageholm Flod med mulighed for et ynglepar.

Sandsynlige ynglepar: 0-1

Vibe:

Vibernes talrige tilstedeværelse på engene viste tydeligt en positiv tendens i forhold til foregående sæsoner. Hurtigt viste optællinger tal på omkring 20 par på den nordligste og den sydligste del, men også pæne antal på de to øvrige. Alt i alt ser det ud til en tredobling af antal ynglepar siden sidste sæson, men desværre også med meget få observationer af ungekuld, hvor især Gråkrage ser ud til at påvirke yngleresultatet kraftigt.

Sandsynlige ynglepar: 77-79

Vibe i ynglepar Sydengene 2. maj

Engryle:

Arten blev observeret 3 gange i april-maj i samme område lige syd for Ebbenæs Flod, men en endelig bekræftelse af mulig yngleforekomst kræver et besøg inde på engarealet.

Sandsynlige ynglepar: 0-1

Brushøne:

Den 17. april kulminerede antallet af rastende Brushøns på engene med 14 han og 8 hun, men kun en enkelt dag varede det pæne antal. Omkring 1. maj blev 3 hun og 2 han observeret på Sydengene, og derefter kun fugle enkeltvis, både hun og han, der tyder på et muligt ynglepar.

Sandsynlige ynglepar: 0-1

Dobbeltbekkasin:

Observationer af Dobbeltbekkasin er meget fåtallige i forårssæsonen med kun 4 dage med en enkelt fugl pr. gang, hvor de to af dagene godt kan være en genganger. Derimod har der været flere observationer af arten i september med 5-7 fugle enkelte dage.

Sandsynlige ynglepar: 0

Stor Kobbersneppe:

Den første Stor Kobbersneppe blev observeret 3. april, og midt i måneden kunne der tælles 18-20 fugle, hvor der senere var faste territoriehævdende par i den syd-sydøstlige del af engene med 3 sikre par (heraf en adult med unge senere), og et sandsynligt par. 1-2 løse fugle blev observeret flere gange på såvel Nord- som Sydengene, men uden tegn på fast pardannelse.

Sandsynlige ynglepar: 3-4

Stor Regnspejle:

Arten har opholdt sig på engene til begyndelsen af maj, men ingen tegn på stedfaste par denne sæson.

Sandsynlige ynglepar: 0

Rødben:

Registreringerne volder som så ofte før en del problemer, da det er vanskeligt at afgøre, om par er gået i gang med rugning, er ophørt med rugning eller gået i gang på et senere tidspunkt, ligesom antallet syntes at stige i juni. Det sidste kan dog skyldes mangelfuld dækning i maj.

På Nordengene lå antal par på 22 + 16, og på Sydengene 26 + 32-34, hvilket betyder en fordobling af ynglepar fra de to seneste sæsoner.

Sandsynlige ynglepar: 96-98

Måge-ternegruppen:**Hættemåge:**

Fra et anslået 6-7 par i april på Sydengene, svandt det ind omkring maj til 2 stedfaste par, som opholdt sig på samme lokaliteter i en længere periode.

Sandsynlige ynglepar: 2

Stormmåge:

Flere stedfaste par fordelte sig både på engene, og ud af de 8-10 par forblev 7-8 par på Sydengene og 0-1 par på Nordengene stedfaste gennem yngleperioden.

Sandsynlige ynglepar: 8-9

Sølvmåge:

Ingen stedfaste par og ingen med tegn på rugning.

Sandsynlige ynglepar: 0

Havterne:

3-5 Havterne blev observeret i april og første halvdel af maj ved Brede bæk på Sydengene, og 1 par fortsatte gennem hele måneden ind i juni.

Sandsynlige ynglepar: 1

Øvrige ynglefugle:

Vandrikse:

Både i maj og juni blev Vandrikse hørt i det sumpede område med pilebevoksning på engen ved stien uden for kirkegårdsområdet. Seneste registrering var den 12. juli, og der kan denne sæson være tale om et ynglepar.

Sandsynlige ynglepar: 0-1

Grønbenet Rørhøne:

Et par blev observeret enkelte gange ved Ebbenæs Flod, og et par fundet ved Krageholm Flod, men som tidligere år er det svært at lokalisere fuglene i yderzonen.

Sandsynlige ynglepar: 2

Blishøne:

Blishøne blev lokaliseret i alle 4 optællingsfelter i kystzonen, hvor 5 par blev spottet fra kajak og 2 par fra observationspunkt ved Lammer Vig. Der er antagelig tale om flere par langs den nordligste del af øen. En adult fugl med unge blev set 15. maj ved Ulvshale Løb nord for broen.

Sandsynlige ynglepar: 7

Blishøne med unge Nordengene 15. maj

Rørhøg:

Igen i år har Rørhøg han og hun holdt til på engene i yngletiden, og ikke som det har været tilfældet tidligere koncentreret omkring Lammer Vig, men i de fleste tilfælde på Sydengene, hvor hunnen er iagttaget nede i rørskovsbevoksningen i længere perioder, dog uden tegn på unger senere i sæsonen.

Rørhøgen mobber Gråkrage 16. maj

Mosehornugle:

Midt i januar blev Mosehornugle observeret på engene, og observationer af arten fortsatte jævnligt hele forårssæsonen lige til juli, overvejende i aftentimerne, hvor fouragerende fugle har vekslet mellem Nyord og Horsnæs på Ulvshalesiden, hvor den antagelig har ynglet nogle sæsoner. 30. april blev 2 individer observeret tæt ved Nyordbroen på Nyordsiden, den ene siddende lang tid på hegnspæl. Andre iagttagelser er på Bredeholm, som kunne være et muligt ynglested.

Sandsynlige ynglepar: 0-1

Gul Vipstjert:

Arten fortsætter sin positive ynglesucces på Nyord enge med mange ynglepar på Sydengene og en del på de nordligste engpartier. Ud fra de mange observationer denne sæson ser antallet ud til at ligge lige så højt som i 2013 med 25-27 par på Sydengene og 11 par på Nordengene.

Sandsynlige ynglepar: 36-38

Nogle af de mange Gul Vipstjert på engene 2015

Ynglefugle Nyord Enge					I alt 2015	2014	2013
Art/område	A	B	C	D			
Knopsvane	2	1		1	4	2	4
Grågås	3	2	2	2	9	6	10
Canadagås							
Bramgås							
Gravand		1			1	2	2
Knarand	5	3-5		1	9-11	2	2-3
Krikand							
Gråand	3	2	2	4	11	12-14	9
Spidsand	0-1				0-1	1-2	0-1
Atlingand							
Skeand		5	2	2	9	2	3
Pibeand							
Troldand							
Ederfugl	1	1		1	3	5	1-2
Toppet Skallesluger		1			1	2	1
Strandskade	7	5	5	10-12	27-29	19-21	15
Klyde				3-4	3-4	0-1	1-2
Stor Præstekrave		0-1			0-1	0-1	1-2
Vibe	22-24	14	13	26-28	77-79	21-23	28
Engryle		0-1			0-1		
Brushøne				0-1	0-1	0-1	1-2
Dobbeltbekkasin							
Stor Kobbersneppe				3-4	3-4	2-3	4-5
Stor Regnspove						0-1	0
Rødben	22	16	26	32-34	96-98	41-44	46
Hættemåge				2	2	7-8	2-5
Stormmåge	0-1		3-4	4	8-9	6-7	4-6
Sølvmåge							
Svartbag							
Splitterne							
Fjordterne							
Havterne				1	1		
Vandrikse		0-1			0-1		
Grønbenet Rørhøne	1	1			2	1	2
Blishøne	2	2	1	2	7	9	11
Gul Vipstjert	7	4	7	18-20	36-38	18-22	30-35
Rørhøg				0-1	0-1		
Mosehornugle			0-1		0-1		
I alt					325-343	156-174	196-199

Supplerende optællinger:

Der er i sæson 2015 foretaget ynglefugleoptælling på engene for DOF Fugleværnsfonden af Avifauna Consult ved Henning Haaning Nielsen den 22. maj og 8. juni. Som ved tidligere supplerende optællinger viser besøgene inde på engene generelt højere yngletal, ligesom redefund og ungevarslende fugle observeres mere præcist. Det overordnede billede af ynglefuglenes forekomst på Nyord enge er dog fortsat i rimelig overensstemmelse for størstedelen af arterne. Usikkerheden er for undertegnede vedkommende størst ved de fåtallige arter, hvorvidt de har rugning eller ej. For Rødben gælder som tidligere sæsoner, at der forekommer mange flytninger over en lang periode, og at det præcise antal er vanskeligt at opgøre, bl.a. ved omlægning af ægkuld eller ophør af påbegyndt rugning.

Vedrørende Gul Vipstjert har jeg denne sæson optalt især det nordlige område flere gange fra Ulvshalesiden og Nyordbroen, og ligeledes brugt meget tid på arten på Sydengene på baggrund af den store forskel på tidligere supplerende optællinger og mine egne registreringer fra observationspunkterne, hvorfra parrene i yderområderne er vanskelige at lokalisere.

Status 2005 - 2015:

Andefugle:

Knopsvane: stabil 2-4 ynglepar.

Grågåås: stabil med 6-11 ynglepar.

Gravand: svag nedgang fra 4-5 par, nu 1-2 ynglepar.

Knarand: fremgang fra 2-4 til nu 9-11 par.

Gråand stabil med 8-16 par, men forrige 10-årsperiode med 20-30 par.

Spidsand ligger lavt med en 0-3 par de seneste 20 år.

Atlingand stort set forsvundet som ynglefugl.

Skeand fremgang efter flere år med 2-4 par registreres i år 9 par.

Troldand har ikke ynglet på engene siden 2005.

Ederfugl jævn tilbagegang fra 10-14 par til 2-5 par.

Vadefugle:

Strandskade svingende mellem 35 par til 14-18 og igen stigende til 27-29 par.

Klyde ynglede efter fravær siden 2004 i 2012 med 12-14 par og t de senere år med 2-4 par.

Stor Præstekrave sporadisk med 1-2 par.

Vibe fremgang med svingninger fra 18-20 par til i år 77-79 par, højeste antal siden 2003.

Engryle sporadisk mellem 0 og 2 par.

Brushøne ynglede efter fravær siden 2003 igen 2012-2015 med 1-3 par.

Dobbeltbekkasin er ikke observeret ynglende i 10-årsperioden.

Stor Kobbersneppe stabil, ynglede i 2003 med 10 par, men dalede gradvist til 1-2 par, nu 3-5 par.

Stor Regnspejl ynglede med et enkelt par i 2007.

Rødben havde et maksimum i 2004 på 118 par, derefter 40-50 par, i år 96-98 par.

Mågefugle:

Hættemåge: omkring årtusindskiftet en genetablering med over 1000 par, nu ustadig 2-8 par.

Stormmåge: ustabil forekomst med 0-9 par.

Sølvmåge spredte forekomster med 0-7 par, ingen ynglepar de seneste sæsoner..

Havterne sporadisk med 2-3 par i 2012 og med 1 par i år.

Gul Vipstjert: stor fremgang fra 5-12 par til nu 36-38 par.

Andre observationer:

Sølvhejre:

Den første Sølvhejre blev observeret 18. april, og derefter jævnligt gennem hele forårs- og sommersæsonen med 3-7 fugle samtidig, og helt ind i november med fortsat 2 fugle. Muligvis er arten en kommende ynglefugl i området, da enkelte fugle i yngledragt er set siddende sammen med Fiskehejrer i træer ved Gåsesøen på Ulvshale.

Sølvhejrer i Ulvshale Løb ved Nyordkysten 16. maj

Trane:

De første flokke af Traner blev observeret på engene 27. marts, derefter kun fåtalligt de næste par måneder indtil juni, hvor 18 fugle fouragerede den 16. juni. Hen over sommeren blev jævnligt set 5-7 fugle, som i september-oktober kunne være sydtrækkende Traner. Tilstedeværelsen af arten de seneste forårs-sommermåneder kan indikere mulige ynglepar fremover.

Ellers er der som tidligere sæsoner flokke af rastende Grågå, Bramgå, Knortegå, Canadagå, Pibeand, Hedehjele, Stor Regnspove og Stær.

I vinterhalvåret er der jævnligt Tårnfalk, Musvåge, Fjeldvåge og Blå Kærhøg, og gennem alle måneder 1-7 Havørn og 1-3 Vandrefalk.

Øvrige observationer er suppleret med andre ornitologers registreringer og oplysninger i DOF-basen:

7.4. Fiskeørn

8.4. Sort Glente 1, Rød Glente 3

19.4. Rød Glente 2

22.4. Storfalk sp. 1

Storfalk på engene 22. april

2.5. Dværgfalk 1

14.5. Jagtfalk 1 (igen 15.5.)

18.5. Hedehøg 1 han

23.5. Skovhornugle 1

24.5. Rovterne 1

5.6. Fiskeørn 1

13.6. Vagtel 1 (også hørt 4.6. på eng ved Hylleholt)

6.7. Sortterne 8

7.7. Sort Stork 1

11.7. Lille Præstekrave 1

15.7. Krumnæbbet Ryle 11

3.8. Temminck's Ryle 2

7.8. Kærløber 2

20.8. Rødrygget Tornskade 1 juv.

30.8. Fiskeørn 1

16.9. Hybrid Grågås x Bramgås 4

24.9. Dværgfalk 1

25.10. Kjøve sp. 2

1.11. Storfalk sp. 1

Øvrige forhold på engene i ynglesæsonen 2014:

Prædation på engene denne sæson har hovedsagelig været fra Kragefugle, hvor det overvejende er Gråkrage, der præderer engfuglenes æg og unger. Antallet ligger ofte på 45-50 fugle. Rågeflokke på 80-90 fugle ser i mindre grad ud til at påvirke ynglefuglene. Det samme gælder Mågefugle som Svartbag og Sølvmåge.

Ræv har denne sæson tilsyneladende været et meget lille problem, idet jeg kun har 1 observation af en ræv på engene så sent som i juni.

Rovfugle har denne sæson været overvejende Rørhøg og Mosehornugle, desuden Havørn som dog mest fouragerer i vandområderne, og Vandrefalk som i yngletiden ikke ses så ofte som senere på sæsonen med 2-3 falke nogle dage.

Færdsel på engene i yngletiden har været tilfældigt spadserende eller lokale beboere uden at forårsage større forstyrrelse. 4. april var der dog større uro tidligt om morgenen ved de ynglefugle, som havde etableret sig på Sydengene mod øst, hvor jeg spottede et telt inde på arealet. Det viste sig at være et par tyske kajakroere, som den foregående aften ikke havde kunnet finde shelterpladsen ved Hylleholt. De pakkede hurtigt sammen og forlod området.

Kajakroere med telt 4. april

Der foreligger ikke oplysninger om afgørende ændringer, hvad angår kvægudsætning og høslæt.

Rapporten er afsluttet den 15. november 2015.

Niels Peter Andreasen,
Ulvshalevej 333 A,
4780 Stege
55 81 85 18
npa.ulvshale@mail.tele.dk